

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 14 mars 1944 kl. 12 m.

Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande, nr 2, i anledning av väckt motion angående utredning om inrättande av arbetskuratorsbefattningar.

I en inom första kammaren väckt och till dess första tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 260, av herr *Mannerskantz* m. fl. hemställes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om utredning med förslag rörande tillsättande av arbetskuratorer framför allt på landsbygden; samt att härvid i motionen anförda synpunkter måtte vinna beaktande.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har i vederbörlig ordning inhämtat utlåtanden över motionen från kungl. socialstyrelsen och statens arbetsmarknadskommission.

Kungl. socialstyrelsen framhåller att den anordning motionärerna föreslagit skulle frikoppla det organ, som är avsett att erhålla den bästa överblicken över den lokala arbetsmarknaden, från arbetslöshetsförsäkringen. Så länge rätten till understöd ur erkänd arbetslöshetskassa är beroende av medlemmarnas villighet att antaga sådant lämpligt arbete, som den offentliga arbetsförmedlingen är i tillfälle att erbjuda, måste man även tillse, att största möjliga antal arbetstillfällen samlas hos det arbetsförmedlingsorgan, som kassamedlemmarna äro skyldiga att besöka. Frågan om effektivisering av arbetsförmedlingens organisation kommer att upptagas till behandling av särskilt för ändamålet tillkallade sakkunniga. Någon särskild utredning i det avseende, som motionärerna föreslagit, synes icke vara av behovet påkallad.

Statens arbetsmarknadskommission framhåller att landsbygdens arbetsmarknad erbjuder speciella problem. Särskilt tillkallade sakkunniga äro för närvarande sysselsatta med en översyn av arbetsförmedlingens organisation, och därvid beaktas även förmedlingsverksamheten för jordbruket. Man kommer bl. a. att ta hänsyn till de erfarenheter, som under krisen vunnits av blockorganisationens verksamhet. Det framgår icke av motionen om motionärernas avsikt är att de föreslagna arbetskuratorerna skulle inordnas under den offentliga arbetsförmedlingen. Om så ej sker torde risk föreligga, att arbetskraften »förpuppas» på en ort, om arbetstillfällen där ej skulle stå till buds. Genom ett

väl utvecklat samarbete mellan de olika arbetsförmedlingsorganen söker man förhindra att arbetskraft går ledig på en ort medan lämpligt arbete finnes att tillgå på en annan ort. Jordbrukets karaktär av säsongbetonat yrkesområde medför att denna yrkesgren är betjänt av en förmedlingsorganisation, som har god kontakt med övriga näringsgrenar.

Utskottet inser i likhet med motionärerna och arbetsmarknadskommissionen, att landsbygdens arbetsmarknad erbjuder speciella problem. En större smidighet i arbetsförmedlingen på landsbygden är utan tvivel önskvärd, men det kan ifrågasättas om syftet för mindre, lokalt begränsade områden skulle vinnas genom tillsättande av s. k. arbetskuratorer, vilka skulle arbeta fristående i förhållande till de arbetsförmedlingsorgan, som nu samtidigt fungera som kontrollorgan för arbetslöshetsförsäkringen. Det måste vara fördelaktigt att uppgifter på största möjliga antal arbetstillfällen samlas hos det arbetsförmedlingsorgan, som de arbetslöshetsförsäkrade äro skyldiga att besöka. Rätten till understöd ur erkänd arbetslöshetskassa är beroende av kassamedlemmarnas villighet att antaga sådant lämpligt arbete, som den offentliga arbetsförmedlingen är i tillfälle att erbjuda. Att öka den offentliga arbetsförmedlingens effektivitet torde vara den bästa vägen till ernående av en smidigare arbetsförmedling även på landsbygden. Spörsmålet om en effektivisering av arbetsförmedlingens organisation har upptagits till behandling av särskilt för ändamålet den 21 september 1943 av Kungl. Maj:t tillkallade sakkunniga, vilka även skola beakta frågan om förmedlingsverksamheten på jordbrukets område. Motionärerna göra gällande att den arbetskraft, som från landsbygden anlitar arbetsförmedlingsorganen i städer och samhällen, ofta via desamma ledes in på de industribetonade näringsgrenarna och därigenom undandrages landsbygden, ehuru behovet av arbetskraft särskilt inom jordbruket är stort. Jordbrukets karaktär av säsongbetonat yrkesområde medför emellertid att denna yrkesgren är betjänt av en förmedlingsorganisation, som har god kontakt med övriga näringsgrenar. Därigenom uppstår större smidighet i arbetsansivningen, ett förhållande som även jordbruket får anses ha fördel av. I detta sammanhang må erinras om den erfarenhet, som redovisas i arbetsmarknadskommissionens utlåtande över motionen, nämligen att såväl arbetsgivarna som den lediga arbetskraften på landsbygden i en del fall hellre än att anlita ombudet på orten besöka arbetsförmedlingskontoret i närmaste samhälle eller stad, därför att utsikterna att kunna välja arbetskraft resp. arbetsgivare där äro betydligt större än hos ombudet.

Tveksamhet synes råda om bärigheten av det uppslag, som framförts i motionen. Som framgår av remissvaren äro särskilt tillkallade sakkunniga för närvarande sysselsatta med en översyn av arbetsförmedlingens organisation, varvid även förmedlingsverksamheten för jordbrukets del skall beaktas. Då således den fråga motionärerna avse att få utredd redan är föremål för utredning får utskottet hemställa,

att motionen I: 260 icke måtte till någon första kammarens ätgärd föranleda.

Stockholm den 8 mars 1944.

På utskottets vägnar:

HERMAN ERICSSON.

Närvarande: herrar *Ericsson, Carlström, Leander, Einar Persson*, Verner Andersson, Arrhén, Lindblom och Fahlander.*

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.